

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

*Матеріали Всеукраїнських науково-практичних конференцій
“Проблеми інтеграції економіки України в ЄС і вступ до СОТ”*

м. Київ, МАУП, 20 травня 2006 р.,

*“Концептуальні засади формування стратегії
соціально-економічного розвитку України”*

м. Київ, МАУП, 25 жовтня 2006 р.

Київ 2007

ББК 65.9(4УКР)-1я43
С91

Відповідальний редактор *В. М. Чирков*
(видання здійснене в рамках проекту “Наукові праці МАУП”)

Сучасні проблеми розвитку економіки України: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Пробл. інтеграції економіки України в ЄС і вступ до СОТ”, м. Київ, МАУП, 20 трав. 2006 р., “Концепт. засади формування стратегії соц.-екон. розвитку України”, м. Київ, МАУП, 25 жовт. 2006 р. — К. : МАУП, 2007. — 340 с.: іл. — Бібліогр. в кінці статей.

ISBN 978-966-608-757-0

Розглядаються проблеми розвитку України у зв’язку зі вступом до Світової організації торгівлі. Пропонуються шляхи реформування економіки країни в умовах ринку. Висвітлюються проблеми державного регулювання економіки.

Для науковців, освітян, менеджерів різних рівнів управління і для всіх, хто цікавиться проблемами менеджменту й розвитку управлінської думки в Україні.

ББК 65.9(4УКР)-1я43

ISBN 978-966-608-757-0

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2007

Зміст

<i>Вступ</i>	7
Розділ І. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ У ЗВ'ЯЗКУ ЗІ ВСТУПОМ ДО СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ	9
Горбань С. Ф., Чумак О. В. <i>Напрями інноваційного розвитку України в контексті вступу до Європейського Союзу</i>	10
Петрова А. Е. <i>Ближневосточная модель внешнеторговой политики и торговля Украины со странами Ближнего Востока</i>	18
Бовтрук Ю. А. <i>Вплив створення Європейського валютного союзу та запровадження валюти євро на економіку України</i>	22
Сергієнко О. М. <i>Економічні тенденції розвитку України в умовах вступу до СОТ</i>	29
Макаровська Т. П. <i>Інформаційна безпека України як передумова її вступу до СОТ</i>	37
Малиш Н. А. <i>Проблеми науково-технологічного розвитку України в межах європейського дослідницького простору</i>	43
Фещенко О. Л. <i>Формування ефективних пропорцій промисловості в умовах інтеграції України в ЄС</i>	48
Ватченко А. Б., Мосияш А. Л. <i>Планирование в интеграционных процессах предприятия</i>	60
Гречишкіна О. О. <i>Проблеми та перспективи розвитку національної банківської системи в контексті вступу до Європейського Союзу</i>	62
Копнов М. А., Авдєєва А. Н. <i>Проблеми міжнародної організації малого та середнього бізнесу і шляхи їх вирішення на основі впровадження інноваційних технологій</i>	66

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В КОНТЕКСТІ ВСТУПУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Україна докладає чимало зусиль для того, щоб бути активною складовою світової фінансової системи. Вже багато років наша країна є членом МВФ, Світового банку, ЄБРР та його спеціалізованих інститутів: Базельського комітету банківського нагляду та Форуму фінансової стабільності. Інтеграція України в Євросоюз є стратегічною метою її подальшого розвитку. Але це достатньо складний процес для держави, економіка якої багато років була під тиском державної монополії, а також системи адміністративного регулювання та штучних цін.

Національна банківська система відіграє дуже важливу роль у житті держави, оскільки вона є “кровоносною системою” економіки [1]. Однак на сьогодні є проблеми, які гальмують її подальший розвиток:

1. Недостатнє законодавче регулювання захисту прав кредиторів.
2. Окремі положення банківського законодавства України не сприяють повноцінному функціонуванню банківської системи.
3. Відсутність у податковому законодавстві України норм, спрямованих на стимулювання збільшення обсягів залучення коштів фізичних і юридичних осіб, розвиток операцій з цінними паперами, лізингових операцій, стимулювання підвищення капіталізації і стабільності банківської системи.
4. Нерозвиненість фондового ринку та низький рівень активності банків у роботі з цінними паперами.

5. Встановлення чинним законодавством України норм щодо виконання банками невласливих їм функцій контролюючих органів при здійсненні валютних операцій.
6. Відсутність чіткого й однозначно визначеного механізму надання банками інформації щодо протидії легалізації “брудних” грошей відповідним органам.
7. Відсутність сучасного конкурентного ринку охоронних послуг.

Для вирішення цих проблем потрібно передусім адаптувати вітчизняне банківське законодавство до законодавства ЄС. Процес адаптації передбачає проведення низки взаємопов'язаних правових, організаційних, соціально-економічних і наукових заходів, спрямованих на зближення законодавства України із сучасною європейською системою права шляхом проектування нового і внесення змін до чинного законодавства, які врахували б європейські стандарти, а також шляхом забезпечення неухильного дотримання оновленого законодавства [4–8].

На сьогодні спостерігається активне надходження іноземного капіталу до нашої банківської системи, метою якого є гармонізація українського законодавства із законодавством країн ЄС та отримання довгострокових дешевих інвестицій українською економікою.

Нині в Україні працюють 164 банки, в тому числі 27 за участю іноземного капіталу, що становить близько 13 %. Частка іноземного капіталу у статутному капіталі усіх банків на 1 березня 2006 р. збільшилася до 24 % порівняно з 9,6 % на 1 січня 2005 р. [10].

Починаючи з 2005 р. в банківський сектор України прийшли такі гіганти, як австрійська група Raiffeisen International (яка придбала 93,5 % банку “Аваль”), французький BNP Paribas (володіє 51 % Укрсиббанку), італійський банк Banca Intesa (володіє 85,42 % Укрсоцбанку) та ін. Крім того, на українському ринку кредитування житла почав функціонувати перший спеціалізований банк ЗАТ “Міжнародний іпотечний банк” зі 100-відсотковим іноземним капіталом, засновником якого є фонд Western NIS Enterprise Fund (приватна американська корпорація).

В Україні функціонують такі іноземні банки та компанії, як Skandinaviska Enskilda Banken AB, Citygroup, ProCredit Holding,

Deutsche Bank AG, ING, Raiffeisen, Intesa DSI, BNP Paribas, BAT “Внешторгбанк” (Росія) та багато інших.

Головна перевага іноземних банків — невелика відсоткова маржа. Нині рівень маржі українських банків відповідає рівню банків Східної Європи — 5 %, тоді як маржа американських банків — близько 3,5 %, а німецьких — менше 1 %. Для вітчизняних банків з низьким обсягом активів зменшення різниці між вартістю кредитів і депозитів є невигідним, а іноземні банки така позиція цілком задовольняє. Незначне підвищення депозитних ставок і відповідне зменшення кредитних з боку іноземних банків може просто знищити банківську систему України.

Треба зауважити, що така трансформація української банківської системи матиме негативні наслідки для розвитку реального сектору економіки на середньо- та довгострокову перспективу, національної грошово-кредитної, бюджетно-фінансової та інвестиційної політики країни, адже у кредитуванні реального сектору української економіки іноземні банки надаватимуть перевагу галузям і виробництвам, де високі прибутки, низький ризик і розвиток яких не створює конкурентної загрози для іноземних підприємств. Стратегічні для економічної безпеки країни підприємства з невисокою кредитоспроможністю або не кредитуватимуть взагалі, або вони отримуватимуть кредити на жорсткіших умовах порівняно з тими, яким надавали кошти українські банки. Отже, орієнтовані на експорт велетні металургійної, хімічної, машинобудівної промисловості з національним капіталом можуть опинитися у складній фінансовій ситуації. Така політика прискорюватиме перетворення національної економіки на сировинний і екологічно шкідливий для України прирідок економіки інших держав [7].

Отже, щоб запобігти втраті національної банківської системи, необхідно спрямувати капітал іноземних банків на інтенсифікацію інвестиційних процесів в Україні. Для цього потрібно законодавчо оформити обов’язковий мінімальний ліміт довгострокових інвестиційних вкладень у структурі кредитного портфеля іноземного банку, а також ввести пільги щодо переливу банківського капіталу зі сфери обігу у сферу довгострокового інвестування. Такі заходи забезпечать усунення банків з фінансового ринку України, що бажають лише заробляти гроші та виво-

зити їх за кордон і гарантують вкладення іноземного капіталу в інвестиційні процеси.

Література

1. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 7 грудня 2000 р. № 2121-III.
2. Головин В. Авалю откроют глаза // Бізнес. — 2005. — № 35.
3. Грідчина М., Коломійченко Н. Чи прискорить інвестиційні процеси вихід іноземних банків на Фінансовий ринок України? // Персонал. — 2006. — № 1.
4. Дзюблюк О. Проблеми забезпечення ефективного функціонування банківської системи в перехідній економіці // Вісн. НБУ. — 2005. — № 3.
5. Патрікац Л. Нові іпотечні технології — у новому банку // Вісн. НБУ. — 2005. — № 3.
6. Плисецкий Д. Е. Финансовая глобализация и национальная экономическая безопасность // Финансы и кредит. — 2004. — № 4 (142).
7. Савлук М. Банківська система — барометр економіки // Уряд. кур’єр. — 2005. — № 212.
8. Святненко А. Денаціоналізація банківської системи // Дзеркало тижня. — 2005. — № 557.
9. Сколотяний Ю. Приватизація Ощадбанку — як мінімум не справа найближчої перспективи // Дзеркало тижня. — 2005. — № 562.
10. Сугоняко О. Асоціація українських банків: 15 років діяльності // Вісн. НБУ. — 2005. — № 5.
11. Фабер С., Карчева Г. Фінансовий стан та основні проблеми діяльності банків у 2004 році // Вісн. НБУ. — 2005. — № 3.
12. Шангіна Л. Повідомлення про стан розрахунків за кредитом // Дзеркало тижня. — 2005. — № 561.
13. Юрчишин В. Про що ми не почули в промові Президента // Дзеркало тижня. — 2005. — № 561.